

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště č. 8

Liberec

okresní pracoviště Česká Lípa

Inspekční zpráva

Dětský výchovný ústav

471 28 Hamr na Jezeře, Školní 89

Identifikátor ředitelství: 600 028 852, IZO: 102 133 794

Zřizovatel:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

Školský úřad: Česká Lípa

Čj.	066 701/98-4020
Signatura	kh1ls202

OBSAH

1 ÚVOD	4
1.1 Předmět inspekce	4
1.2 Termín inspekce	4
1.3 Složení inspekčního týmu	4
1.4 Ředitel(ka) školského zařízení	4
1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá	4
2 VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ A RESOCIALIZAČNÍ PROGRAM ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ	5
2.1 Výchovně vzdělávací program školského zařízení, učební plány a osnovy, případně jiné schválené učební dokumenty. Reedukační a resocializační program	5
2.2 Bezpečnost aplikovaného systému z pohledu svěřence	6
2.3 Stimulační úroveň aplikovaného systému	7
2.4 Další informace o výchovně vzdělávacím a resocializačním programu školského zařízení	7
2.5 Přehled o počtu výchovných skupin	8
2.6 Přehled o počtu ročníků, tříd a žáků	8
3 ŘÍZENÍ ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ	9
3.1 Koncepční záměry školského zařízení, plánování	9
3.2 Plnění učebních plánů a učebních osnov, případně jiných schválených učebních dokumentů	9
3.3 Odborné a pedagogické řízení	10
3.3.1 Organizační struktura	10
3.3.2 Personální struktura	10
3.3.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků	11
3.4 Kontrolní systém školského zařízení, kontrola a hodnocení	11
3.5 Informační systém školského zařízení - vnitřní a vnější	11
3.6 Vedení dokumentace ústavu	12
3.7 Úroveň spolupráce školského zařízení s dalšími zainteresovanými orgány	13
3.8 Výroční zpráva	13
3.9 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebními dokumentům	14
4 PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ A RESOCIALIZAČNÍ ČINNOSTI	15
4.1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebními dokumentům a počtu svěřenců	15
4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek školského zařízení	15
4.3 Hodnocení školského zařízení z hlediska kvality činností	16
4.3.1 Hodnocení úrovně vzdělávání v jednotlivých předmětech nebo organizačních celcích	16
4.3.2 Hodnocení školského zařízení z hlediska úrovně mimoškolní výchovné práce	16
4.3.3 Hodnocení školského zařízení z hlediska kvality speciálních činností.....	17
4.4 Hodnocení školského zařízení z hlediska znalosti a využívání důležitých informací jako předpokladu pro dyadickou i skupinovou psychoterapii, reedukaci a resocializaci	17
4.5 Hodnocení školského zařízení z hlediska úrovně výsledků resocializace	17
4.6 Hodnocení školského zařízení z hlediska uplatňování speciálně pedagogických reedukačních, resocializačních a rehabilitačních postupů	18

4.7 Dočasné vylučování z kolektivu dle § 17 odst. 2, písmeno f) vyhlášky MŠ ČSR č. 64/1981 Sb.	18
4.8 Záchytné pracoviště	18
4.9 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost školského zařízení	18
4.10 Hodnocení činnosti součástí školského zařízení	18
5 ZÁVĚR	19
5.1 Závěry inspekce	19
5.2 Doporučení inspekce k další činnosti školského zařízení	19
5.3 Datum vyhotovení zprávy a podpisy členů inspekčního týmu	20
5.4 Datum a podpis ředitele kontrolovaného školského zařízení stvrzující převzetí zprávy	20
5.5 Další adresáti zprávy	20
5.6 Připomínky ředitele školského zařízení	20

1 ÚVOD

1.1 Předmět inspekce

Komplexní posouzení činnosti školského zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

1.2 Termín inspekce

Inspekce proběhla ve dnech 23. a 24. 11. 1998.

1.3 Složení inspekčního týmu

Vedoucí týmu: PaedDr. Pavel Bártík

Členové týmu: Mgr. Miloslava Paclíková

1.4 Ředitel(ka) školského zařízení

Ředitelem ústavu je PhDr. Josef Kamenský.

1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá

Výroční zpráva, informační výpis ze sítě škol, rozhodnutí o zařazení do sítě škol, vnitřní řád, jmenovací dekret ředitele, zástupce ředitele a vedoucí vychovatelky, návštěvní řád, denní hlášení, rozpracování pokynu MŠMT ČR k drogám, osobní spisy svěřenců, osobní spisy zaměstnanců, organizační řád, individuální plány rozvoje žáků, evidence útěků, profil absolventa ústavu, roční plán práce, Vzdělávací program zvláštní školy schválený MŠMT ČR č. j.22 980/97-22, učební osnovy Základní škola schválené MŠMT ČR č.j. 16847/96-2 doplněk č. j. 25018/98-22, učební dokument Praktická škola obor 63-42-3/00, třídní knihy, katalogové listy, třídní výkazy, zápisy z pedagogických rad, individuální plány žáků, deník evidence odborného výcviku.

2 VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ A RESOCIALIZAČNÍ PROGRAM ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

2.1 Výchovně vzdělávací program školského zařízení, učební plány a osnovy, případně jiné schválené učební dokumenty. Reedukační a resocializační program

Svěřenci jsou vzděláváni v základní, zvláštní a praktické škole (dále jen ZŠ, ZvŠ a PrŠ). Zatímco ZŠ a ZvŠ jsou koedukované, PrŠ je jen pro chlapce.

Vyučovací proces probíhá dle dokumentů schválených MŠMT ČR : Základní škola č.j. 16847/96-2, doplněk č. j. 25018/98 -22, Vzdělávací program zvláštní školy č. j. 22 980/97-20 a Praktická škola obor 63-42-3/00 - strojírenská výroba. Základní škola vyučuje německý jazyk, volitelný předmět technické činnosti a nepovinný předmět pohybové sportovní aktivity. Zvláštní škola vyučuje nepovinný předmět pohybové sportovní aktivity, praktická škola má volitelný předmět strojírenské součásti a nepovinný předmět základy zpracování kovů. Pro vzdělávací činnost všech typů škol jsou závazné osnovy a vnitřní materiál „Profil absolventa DVÚ“.

Do DVÚ jsou v rozporu s § 26 zákona ČNR č. 76/1978 Sb. a v rozporu s § 4 odst. 1 vyhlášky MŠ ČSR č. 64/1981 Sb. umístování svěřenci, kteří již ukončili docházku do základní nebo zvláštní školy. Ředitel ústavu se snažil nesprávně řešit tento rozpor žádostí **o změnu názvu** na výchovný ústav pro děti a mládež, kterou zaslal zřizovateli. Zřizovatel ředitele ve své odpovědi ze dne 16. 4. 1996 (č. j. 18 060/96-60) správně informoval, že by se kromě změny názvu jednalo i o změnu **typu** zařízení a žádost zamítl. Zdůvodnění zamítnutí však nekoresponduje se skutečností, neboť v ústavu po ukončení povinné školní docházky nezůstávají v souvislosti s přípravou na povolání jen svěřenci tohoto ústavu, **ale jsou sem přemísťováni i svěřenci z jiných zařízení s ukončenou povinnou školní docházkou**. Vedení ústavu obnovilo žádost o **změnu názvu ústavu**, ve zdůvodnění již správně uvádí, že do zařízení jsou umístováni i žáci praktické školy.

Resocializační program vychází zejména ze skutečnosti, že se jedná o koedukované školské zařízení. Tento princip není dodržen ve třídách ZŠ a v PrŠ. Protože v ústavu není žádný pracovník s erudiicí v oboru psychoterapie (komunitní experienciální výcvik), vychází tento program z režimových prvků a je doplněn jen jediným fragmentem komunitního systému - formou hodnocení na společném sezení celého ústavu.

Adaptační fáze po příchodu nového svěřence do ústavu je realizována podle velmi dobře zpracovaného metodického materiálu. Ten stanovuje jednotlivé kroky a postupy pracovníků DVÚ, při jejichž dodržení je minimalizována možnost excesů v chování nových svěřenců. V tomto období třídní učitel a výchovný poradce zpracovávají „Individuální vzdělávací program žáka“. Tento program je sestaven na základě vědomostí žáka na 3 měsíce. V této době také zdravotnice provádí vstupní řízení - zajištění doporučené léčby, prohlídky u specialistů apod.

Hodnotící systém je založen na bodování a je koncipován pro všechny pracovníky ústavu. Svěřenec je denně hodnocen vychovatelem, případně i učitelem. Týdenní hodnocení je celoustavní, účastní se ho i ředitel ústavu. Příznivou skutečností je, že zde mají svěřenci prostor pro reflexi a sebereflexi. Ta je jim nabízena i na bázi jednotlivých výchovných skupin (dále jen VS).

Rozvíjení vztahu k soukromému vlastnictví je nedílnou součástí výchovně vzdělávací práce školy i v mimoškolní oblasti.

Autoregulační prvky jsou v systému obsaženy v menší míře, uplatňují se zejména v činnosti samosprávy.

Možnost reflexe a sebereflexe mají svěřenci v rámci svých VS a na celoústavních hodnoceních. Pedagogičtí pracovníci v tomto směru svěřence stimuluji.

Samospráva svěřenců je funkční a plní své poslání. Vede ji jeden z vychovatelů. Složena je z volených zástupců všech VS. Členové samosprávy nezískávají za tuto funkci žádné výhody. Vedení ústavu reaguje na podněty samosprávy velmi pružně.

Korespondence svěřenců je kontrolována jen zcela výjimečně a v souladu s § 14 odst. 2 b vyhlášky MŠ ČR č. 64/1981 Sb. Balíkové zásilky otvírají adresáti v přítomnosti vychovatele. Závadný obsah je zjišťován jen ojediněle.

Práce s rodinami svěřenců se daří jen cca ve 20 - 30 % případů. Cenné je, že v případě insuficientních nebo patologických rodin vyhledává ústav jiné příbuzné, s kterými pak pracuje a umožňuje tak svěřencům alespoň kontakty s členy širší rodiny.

Volné vycházky a dovolenky jsou svěřencům udělovány, splňují-li kritéria daná vnitřním řádem. Obecně lze konstatovat, že se možnosti udělení dovolenky rozšířily a svěřenci tak mohou jezdit domů častěji. Volné vycházky jsou udělovány 1x týdně až 1x za 14 dnů s možností navštívit Stráž p. R. nebo i Českou Lípu.

Osobní volno svěřenců je zakotveno ve vnitřním řádu v režimu dne. Ve dnech pracovního volna a pracovního klidu se jedná o 2 - 3 hodiny.

Otevřenost resocializačního systému vnějším vlivům je do určité míry limitována situováním ústavu ve velmi malé obci. Přesto vedení ústavu úspěšně brání vzniku „skleníkového“ prostředí a využívá všech možností kontaktovat svěřence s obecnou populací. Svěřencům je umožňována i individuální brigádnická činnost a výpomoc starším občanům.

Výchova realitou a pro realitu prolíná celým resocializačním systémem. Svěřenci jsou připravováni pro reálný život a profesi, kterou budou schopni vykonávat. Systém obsahuje i výrazné prvky rodinné výchovy, například vaření, praní osobního prádla aj. Svěřenci se v této souvislosti učí nakupovat potraviny i v souvislosti se stravovacími normami, t. j. limitování finanční částkou

Podíl svěřenců na práci související s provozem ústavu a na estetické úpravě prostředí je přiměřený - jedná se cca o 1 hodinu denně, kterou svěřenci věnují především úklidu, práci na terénních úpravách apod. Výrazněji se na těchto pracích podílejí žáci praktické školy.

Kapesné je svěřencům přiznáváno v souladu s vyhláškou MŠMT ČR č. 247/1996 Sb. Kritéria pro jeho výši jsou zpracována ve vnitřním řádu. Zde jsou také uvedeny podmínky pro přiznání finanční a věcné pomoci při odchodu svěřence z ústavu po ukončení ústavní výchovy (dále jen ÚV) nebo ochranné výchovy (dále jen OV).

Pobyt svěřenců na zařízení po dosažení zletilosti se vyskytuje ojediněle v souvislosti s přípravou na povolání.

Využívání možnosti podmíněčného propuštění je realizováno v přiměřené míře a v souladu s právními normami.

Výchovně vzdělávací program i resocializační systém vyhovují provozu zařízení, jsou spíše nadprůměrné.

2.2 Bezpečnost aplikovaného systému z pohledu svěřence

Šikanování se objevuje v menší míře než v minulých letech, ročně jsou zjištěny 2 - 3 případy. Vážnější formy (tortura, psychické týrání) se nevyskytují. V této oblasti je svěřenci využívána „schránka důvěry“, od níž má klíče jen ředitel ústavu. Ten také osobně informuje

vyhodnocuje, přijímá opatření a v některých případech i svěřencům písemně odpovídá. O tom, že si tento institut získal důvěru svěřenců svědčí to, že se ve schránce objevují i podepsané zprávy.

Krádeže v ústavu se v posledním roce nevyskytují, objevují se však ve větší míře jako doprovodný jev při útěcích svěřenců.

Po personálních změnách provedených v minulosti vymizelo používání fyzických trestů zaměstnanci ústavu.

Pohlavní zneužívání a gamblérství se nevyskytují, suicidiální pokusy demonstrativního rázu se vyskytly opakovaně u jednoho ze svěřenců. Po vyčerpání všech možností ústavu byl dotyčný hospitalizován v DPL.

Toxikomanie se v loňském školním roce objevila celkem ve 43 případech. V naprosté většině případů se jednalo o návykové kouření (32 svěřenci) a o nealkoholovou toxikomanií (10 svěřenců). Z posledně jmenovaného druhu se v 8 případech jednalo o nejnebezpečnější formu, t. j. o sniffing toluénu. V posledních letech škola nezaznamenala žádný útěk žáků.

Bezpečnost aplikovaného systému je spíše nadprůměrná.

2.3 Stimulační úroveň aplikovaného systému

Stimulační úroveň systému se výrazně zlepšila po uvolnění kritérií pro přiznávání dovolenek a volných vycházek.

Kladnou roli hraje v této oblasti i ústavní samospráva, která může řediteli ústavu doporučit prominutí trestu.

Vedení ústavu v současné době uvažuje o zavedení žetonů a instalaci občerstvovacího automatu, ve kterém by bylo možno tyto žetony používat. De facto by se jednalo o zavedení „vnitřní měny“.

Kolektivní tresty nejsou zásadně používány.

Stimulační úroveň systému je spíše nadprůměrná.

2.4 Další informace o výchovně vzdělávacím a resocializačním programu školského zařízení

Vedení ústavu vytváří podmínky pro rozvíjení talentu a nadání svěřenců, úspěšnost je však velmi nízká. V současné době jeden ze svěřenců reprezentuje svou obec ve fotbale, svěřenka, která navštěvovala lehkotletický oddíl ve Stráži p. R., tuto činnost ukončila pro svůj nezájem.

Úspěšné je hnutí „Zálesák“, které je zaměřeno na pobyt v přírodě a na ekologii. Původně se jednalo jen o vnitroustavní záležitost, postupně se však hnutí rozšířilo i na místní mládež.

Po vzniku občanského hnutí „Hamerské jezero“ do něj vstoupil celý ústav.

Do výchovně vzdělávací činnosti školy jsou zahrnuty akce „Den země“, s výtvarným zaměřením, sportovní a branné akce.

Ústav zajistil účast jednoho z postižených svěřenců na paraolympiádě, ten získal titul mistr ČR v plavání.

Vedení ústavu je schopno zajistit svěřencům uspokojení jejich speciálních potřeb na průměrné úrovni.

2.5 Přehled o počtu výchovných skupin

Kapacita zařízení (celkové údaje)	64
Evidenční stav	65
Počet VS, z toho dívčích	6/2
Počet svěřenců fyzicky přítomných na zařízení	42
Počet svěřenců na útěku	10
Počet svěřenců ve vazbě	4
Počet svěřenců podmíněčně propuštěných	9
Počet svěřenců s nařízenou ústavní výchovou	60
Počet svěřenců s uloženou ochrannou výchovou	2
Počet svěřenců umístěných na předběžné opatření	3
Počet svěřenců v ambulantní psychiatrické péči	30

2.6 Přehled o počtu ročníků, tříd a žáků

Typ školy	Počet žáků/dívky
Zvláštní škola	14/5
1. třída (5., 6. a 7. ročník)	7/3
2. třída (8. a 9. ročník)	7/2
Základní škola	24/9
1. třída (5. a 6. ročník)	11/3
2. třída (7., 8. a 9. ročník)	7/0
3. třída (7., 8. a 9. ročník)	6/6
Praktická škola	9/0
1. třída (1. a 2. ročník)	9/0

3 ŘÍZENÍ ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

3.1 Koncepční záměry školského zařízení, plánování

Vedení ústavu má zpracovaný harmonogram dalšího zkvalitňování materiálně technických podmínek. Nedořešeným problémem zůstává rekonstrukce a další využití budovy bývalé ústavní školy. O tento objekt projevuje zájem obec, ačkoliv vedení ústavu jednoznačně prodej odmítá, neboť do něj chce umístit praktickou školu, dílny na ruční práce a v budoucnu i ubytovací prostory pro zaměstnance. I přes tento jednoznačný postoj vedení ústavu starosta obce opakovaně vyvolává jednání se zřizovatelem s cílem budovu získat. Výsledkem je oddalování rekonstrukce objektu.

Vedení ústavu uvažuje o zřízení tříleté PrŠ nebo o zřízení odborného učiliště s dvouletým učebním oborem strojírenská výroba. Vlastní učební osnovy již byly zpracovány, dosud však nebyly nepředloženy MŠMT ČR ke schválení. Bude-li tento záměr realizován, je počítáno s přijímáním externích žáků, čímž by se významně zvýšila otevřenost resocializačního systému vnějším vlivům.

Zvažována je možnost zvýšení kapacity ústavu na 66 míst, čímž by mohla být zvýšena kapacita praktické školy z 10 na 12 míst.

Záměrem vedení ústavu je získat absolventa experienciálního psychoterapeutického výcviku a doplnit současný resocializační systém prvky systému komunitního.

Vedení ústavu hodlá zřídit novou naučnou stezku a zajišťovat její údržbu.

Škola má zpracován plán práce, kde jsou stanoveny jednotlivé cíle a úkoly včetně odpovědnosti za jejich plnění. Učitelé vypracovali tematické učební plány na jednotlivé předměty. Individuální plány jsou stanoveny na všechny žáky, průběžně jsou vedoucími pracovníky kontrolovány. Na škole působí výchovný poradce, drogového koordinátora zajišťuje mimoškolní část DVÚ.

Koncepční záměry a plánování jsou na spíše nadprůměrné úrovni.

3.2 Plnění učebních plánů a učebních osnov, případně jiných schválených učebních dokumentů

Kontrolou třídní dokumentace a hospitační činnosti bylo zjištěno, že učební osnovy škola plní. Výrazná je výchovně vzdělávací činnost na bázi individuálních přístupů s ohledem na vědomosti žáků. Týdenní dotace vyučovacích hodin je dodržována.

Odborný výcvik probíhá v pronajaté dílně. Je koncipován na získání praktických dovedností žáků. Ti se zde seznamují se strojními součástmi a provádějí jednoduché úkony, dále pak údržbu a opravy v ústavu a práce na pozemku. Práce jsou plánovány i v budově „staré školy“.

Praktická výuka praktické školy je dělena do dvou skupin. Teoretická výuka probíhá v menším pavilonu základní a zvláštní školy. Vybavení je provizorní.

V pololetí a na konci školního roku chlapci z praktické školy zhotovují jako „závěrečnou zkoušku“ zadaný výrobek.

Plnění učebních plánů a učebních osnov lze hodnotit jako spíše nadprůměrné.

3.3 Odborné a pedagogické řízení

3.3.1 Organizační struktura

Ústav je řízen podle organizačního řádu, kompetence jednotlivých vedoucích pracovníků i členění na jednotlivé úseky je graficky znázorněno.

Ředitel ústavu zavedl funkci *zástupce za školu*, kterou vykonává jeden z učitelů, který je současně také výchovným poradcem. Zástupce za školu odpovídá za organizaci výchovně vzdělávacího procesu i za jeho plnění. Účastní se shromáždění svěřenců ve spolupracuje s vychovateli a s etopedem.

Praktickou školu řídí a kontroluje zástupce ředitele, který zde vyučuje odborné předměty. Poradním orgánem ředitele je pedagogická rada. Četnost jejích jednání odpovídá čl.1 odst.2 instrukce MŠ ČSR č. 29/1981.

Výchovný poradce má vypracovaný plán práce. Zaměřuje se na konzultační činnost, na pohovory s problémovými žáky a na nabídku škol a učilišť žákům před ukončením povinné školní docházky.

Pro zajištění provozu jednotlivých částí ústavu má ředitel ustanoveny poradní orgány.

Naplňování míry výchovné a vyučovací povinnosti vedoucími pracovníky:

- **ředitel** - stanoveno 7 hodin týdně, 3 hodiny učí ve škole, zbytek naplňuje při mimoškolní výchově, je v rozvrhu hodin a služeb,
- **zástupce ředitele** - stanoveno 13 hodin, je v rozvrhu hodin,
- **vedoucí vychovatelka** - stanoveno 15 hodin, je v rozvrhu služeb.

Organizační struktura ústavu je na průměrné úrovni.

3.3.2 Personální struktura

Zaměstnanci	Celkový počet	Z toho žen
Ředitel	1	0
Zástupce ředitele	1	0
Vedoucí vychovatel	1	1
Učitelé	8	3
Vychovatelé	15	5
Pomocní vychovatelé	8	6
Psycholog, etoped	1 ¹	0
Sociální pracovníce	2	2
Ostatní zaměstnanci	13	11
Celkem	49	28

Vysokoškolské vzdělání nemá 5 učitelů, praktická cvičení v praktické škole zajišťují učitelé se středním odborným vzděláním. Studium speciální pedagogiky

¹ funkci vykonává jeden z vychovatelů

absolvovali 2 učitelé a ředitel. Ve škole působí na dobu určitou (do konce kalendářního roku) jeden důchodce, po něm nastoupí vysokoškolák, speciální pedagog.

Cizí jazyk je vyučován neaprobovaně. Odborně a pedagogicky způsobilý je 1 učitel a ředitel ústavu.

Nikdo z vychovatelů neabsolvoval studium speciální pedagogiky, absolvovali jen kurs pořádaný vedením ústavu. Nikdo z vychovatelů není odborně a pedagogicky způsobilý.

Personální struktura je spíše podprůměrná.

3.3.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

V loňském školním roce se zaměstnanci zúčastnili kursu speciálně pedagogického minima, které uspořádalo vedení ústavu v rozsahu 24 hodin. Pro pedagogické pracovníky bez speciálně pedagogické erudice byl kurs povinný, pro ostatní zaměstnance dle jejich zájmu. Absolventi dostali interní „osvědčení“.

Zástupce ředitele ústavu si doplňuje pedagogické vzdělání, jinak nestuduje nikdo.

Do experienciálního psychoterapeutického výcviku není nikdo zařazen.

Péče o další vzdělávání je průměrná.

Odborné a pedagogické řízení je na průměrné úrovni.

3.4 Kontrolní systém školského zařízení, kontrola a hodnocení

Ředitel, zástupce ředitele a vedoucí vychovatelka mají zpracovány plány kontrolní a hospitační činnosti. Zjištěné výsledky jsou analyzovány a generalizovány. Podle jejich závažnosti jsou projednávány na poradách vedení, eventuálně na jednáních pedagogické rady.

Ve škole provádí kontrolní a hospitační činnost ředitel, zástupce ředitele a zástupce za školu. Prokazatelné jsou kontroly třídní dokumentace. Hospitační činnost je zaznamenávána v třídní knize. Jiné záznamy ve škole vedeny nejsou, nebyly doloženy rozbory hospitací ani jejich hodnocení.

V oblasti mimoškolní výchovy provádí kontroly a hospitace vedoucí vychovatelka. O hospitační činnosti jsou vedeny záznamy, pohospitační rozbory jsou prováděny individuálně a v obecnější rovině pak na poradách vychovatelů.

Kritéria hodnocení všech zaměstnanců jsou zpracována, hodnocení probíhá 1x za půl roku při změnách osobních příplatků. Ty navrhuje nejbližší nadřízený.

Kontrolní systém je spíše nadprůměrný.

3.5 Informační systém školského zařízení - vnitřní a vnější

Vnitřní informační systém je plně funkční. Každý vedoucí pracovník má svou schránku u centrální kanceláře a na dveřích všech kanceláří jsou držáky na písemné vzkazy. Využíváno je osobních kontaktů, ale i písemných forem. Vychovatelé si předávají písemně denní hlášení o stavu svěřenců. Závažnější informace jsou předávány na poradách a na jednáních pedagogické rady. Došlo ke zlepšení vzájemné informovanosti mezi učiteli a vychovateli v oblasti předávání informací o žácích. Výchovný poradce úzce spolupracuje s ředitelem, s vedoucí vychovatelkou, se sociálními pracovníci a s etopedem.

Vnější informační systém využívá převážně písemných forem. Rodiče svěřenců jsou informováni při svých návštěvách v ústavu nebo při návštěvách pracovníků ústavu v rodinách. V ostatních případech jsou informace písemné. Ze strany rodičů je však velmi malý zájem.

Útěk svěřence je hlášen policii maximálně do 30 minut telefonicky, písemný protokol je odeslán následující den. V případě, že se svěřenec nevrátí z dovolenky, je požádáno územně příslušné oddělení péče o děti (dále jen OPD) OÚ o prověření situace v rodině a dále je postupováno jako u běžných útěků.

Informační systém funguje na nadprůměrné úrovni.

3.6 Vedení dokumentace ústavu

- rozhodnutí o zařazení do sítě škol - vydalo MŠMT ČR dne 31. 12. 1997 pod č. j. 35 546/97-21,
- jmenovací dekret ředitele - vydán MŠMT ČR dne 31. 5. 1993 pod č. j. 17 750/93-27,
- zřizovací listina - vydána MŠMT ČR dne 5. 6. 1992 pod č. j. 18 885/92-241,
- dodatek ke zřizovací listině - vydán MŠMT ČR dne 2. 11. 1994 pod č. j. 25 007/94-0,
- 2. dodatek ke zřizovací listině - vydán MŠMT ČR dne 6. 10. 1995 pod č. j. 22 747/95-60,
- 3. dodatek ke zřizovací listině - vydán MŠMT ČR dne 16. 4. 1996 pod č. j. 18 060/96-60,
- jmenovací dekret zástupce ředitele a zástupce statutárního orgánu - vydán ředitelem dne 10. 6. 1997, č. j. neuvedeno,
- pověření vedoucí vychovatelky - vydáno ředitelem dne 10. 5. 1997 pod č. j. 3/97/Ký,
- kniha úředních návštěv - je vedena bez závad,
- kniha návštěv - je vedena bez závad,
- zápisy z jednání PR - jsou vedeny bez závad,
- roční plán práce - je zpracován bez závad,
- evidence vydávání léků - je vedena bez závad,
- zdravotní záznamy o svěřencích - jsou vedeny bez závad,
- osobní spisy svěřenců - jsou vedeny bez závad,
- kniha úrazů - je vedena bez závad,
- evidence školních úrazů - je vedena bez závad,
- kniha hlášení - je vedena bez závad,
- kniha záznamů o výchovné činnosti - je vedena bez závad,
- evidence útěků - je vedena bez závad,
- zápisy z porad vychovatelů - jsou vedeny bez závad,
- týdenní programy výchovné práce - jsou vedeny formou vyplňování nevhodných předtištěných tabulek, jsou zde stereotypně zapisovány činnosti dané režimem dne, zápisy o výchovně vzdělávací činnosti jsou často nekonkrétní, například „pobyty venku“,

- zápisy z metodického sdružení vychovatelů - jsou vedeny bez závad,
- zápisy z metodického sdružení učitelů - jsou vedeny bez závad,
- hodnocení svěřenců - je vedeno bez závad,
- zápisy z porad vedení - jsou vedeny bez závad,
- vnitřní platový předpis - je zpracován bez závad,
- jednací protokol - je veden bez závad,
- záznamy z kontrol a hospitací - vede každý vedoucí pracovník,
- organizační řád - obsahuje dvojí různé grafické znázornění struktury řízení, není zřejmé, které platí, v textu chybí bod 1.4 Organizační uspořádání, který je uveden v obsahu organizačního řádu,
- vnitřní řád - je zpracován pod č. j. 21/97/Ký, v části II. odst. b je v rozporu s typem ústavu uvedeno, že jsou do něj přijímáni „absolventi povinné školní docházky (praktická škola)“, v části XII. je jako trest uvedeno „omezení návštěv“ bez bližší specifikace (teprve z dalšího textu je zřejmé, že neplatí pro rodiče svěřenců), jinak bez závad,
- osobní spisy zaměstnanců - jsou vedeny bez závad,
- kronika - je vedena bez závad,
- třídní knihy - jsou vedeny bez závad,
- „Vnitřní směrnice DVÚ“ - jedná se o soubor interních směrnic a pokynů vydaných ředitelem,
- třídní knihy - jsou vedeny bez závad,
- katalogové listy - jsou vedeny, byly zjištěny formální nedostatky ve vyplňování,
- deník evidence odborného výcviku - je veden bez závad.

Vedení dokumentace ústavu je na nadprůměrné úrovni.

3.7 Úroveň spolupráce školského zařízení s dalšími zainteresovanými orgány

- s policií - velmi dobrá,
- s OPD OÚ - velmi dobrá, sociální pracovnice DVÚ navštěvují cca 1x za půl roku jednotlivá OPD, pracovníkům OPD jsou umožňovány návštěvy ústavu,
- s obcí - dobrá, problémem nadále zůstává vztah se starostou obce, který dlouhodobě usiluje o získání jednoho z objektů DVÚ,
- s občanským sdružením „Hamerské jezero“ - velmi dobrá,
- s územně příslušným diagnostickým ústavem - velmi dobrá,
- se soudy - problematická, v některých případech soudy při rozhodování vůbec neberou v úvahu stanovisko ústavu (rušení ÚV).

Úroveň spolupráce s dalšími zainteresovanými orgány je spíše nadprůměrná.

3.8 Výroční zpráva

Výroční zpráva je zpracována v souladu s § 17 e odst. 2, 3, a 4 zákona č. 139/1995 Sb. Postihuje všechny oblasti a její obsah se shoduje se zjištěnými skutečnostmi.

Výroční zpráva je zpracována na nadprůměrné úrovni.

3.9 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

Poslední ekonomická kontrola byla provedena ŠÚ Česká Lípa v roce 1995. Protože v průběhu inspekce byl vedoucí týmu telefonicky upozorněn neznámým občanem na údajné nedostatky v ekonomické oblasti DVÚ, požádal vedení ŠÚ o provedení nové ekonomické kontroly. Bylo přislíbeno její provedení v nejbližší době.

V průběhu inspekce nebylo zjištěno neefektivní vynakládání finančních prostředků.

Efektivnost využívání finančních prostředků je průměrná.

4 PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ A RESOCIALIZAČNÍ ČINNOSTI

4.1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu svěřenců

Ústav vlastní 6 budov, z nichž byly rekonstruovány oba internáty, správní a provozní budova, budova školy a přístavěný pavilón se strojovnou topení. Rekonstrukce byla ukončena v srpnu 1997, náklady činily 42 miliónů Kč. Při této příležitosti byl změněn i systém vytápění na tepelné čerpadlo voda - voda, byla provedena rekonstrukce přívodu elektrické energie a byla zhotovena kanalizace. Nekvalitní dodávka topného systému způsobuje ústavu již druhým rokem problémy s vytápěním objektů.

Budova bývalé školy prozatím rekonstruována nebyla.

Zlepšilo se vybavení interiéru školy i vybavení pomůckami. Praktická škola má v dílně pomůcky částečně pronajaté (zvláště strojní materiál) od soukromé firmy. Postupně dochází k dalším rekonstrukcím, úpravám i vybavování objektu.

ZŠ a Zvš mají vyhovující prostorové podmínky pro výchovně vzdělávací činnost. V poschodí je kuchyňka, která slouží jako cvičná, ale je využívána i pedagogickými pracovníky. K dispozici je sborovna a kabinet s učebnicemi a dalšími pomůckami. Škola nemá tělocvičnu a dílnu. Na pracovní vyučování žáci docházejí do pronajaté dílny. Zlepšilo se zabezpečení učebnicemi.

PrŠ má provizorně vymezen prostor pro teoretickou výuku v pavilonu základní a zvláštní školy. Její vybavení vyžaduje obnovu. Dílny jsou mimo objekt ústavu v blízkosti „staré školy“.

Estetická úroveň exteriérů i interiérů je mimořádně vysoká.

Ústav má v bezplatném pronájmu obecní víceúčelové sportovní zařízení, na kterém provádí údržbu. Využíváno je i sportoviště ve Stráži p. R. a v Liberci.

Pro rekreační a relaxační účely má ústav zapůjčen lesní srubový tábor u Jablonného v P. Ústav je vybaven kvalitní výpočetní a kancelářskou technikou.

Vybavení na sportovní a turistickou činnost je dostatečné a bylo zčásti obměněno, vedení ústavu uvažuje o nákupu horských kol.

V letošním školním roce byla škole i mimoškolní oblasti přidělena část rozpočtu ústavu, s kterou tato pracoviště hospodář samostatně. Dosavadní zkušenosti s touto změnou jsou dobré.

Školní dílna bude dovybavena až po přidělení nového rozpočtu.

Ve vlastnictví ústavu jsou 2 služební vozidla (mikrobus a osobní).

Materiálně technické podmínky jsou nadprůměrné.

4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek školského zařízení

Psychohygienické podmínky školy jsou v souladu s potřebami žáků. Rozvrh hodin i přestávky jsou dodržovány. Během výuky jsou respektovány individuální potřeby žáků. Žáci jsou vedeni ke kázi, mají možnost pohybu. Škola v posledních letech nezaznamenala žádný útěk.

Pracovní místa žáků i učitelů jsou dobře vybavena. V přízemí školy byl využit výklenek pro kancelář zástupce školy.

Po loňské orientační inspekci byla provedena organizační změna, takže v jedné budově internátu jsou 3 VS chlapců a ve druhé 2 VS dívek a 1 VS chlapců. Toto řešení umožňuje rozvoj rodinné výchovy, jednotlivé VS si mohou samy vařit.

Psychohygienické podmínky jsou spíše nadprůměrné.

4.3 Hodnocení školského zařízení z hlediska kvality činností

4.3.1 Hodnocení úrovně vzdělávání v jednotlivých předmětech nebo organizačních celcích

Hospitační činnost byla provedena v základní, zvláštní i praktické škole v předmětech český jazyk, matematika, dějepis a strojní součástky. Hodiny českého jazyka i matematiky na základní i zvláštní škole byly promyšlené a dobře připravené. Ve třídách zvláštní školy převažovala individuální výuka.

U některých vyučujících převládal verbální projev, množství použitých pomůcek se u jednotlivých vyučujících dosti výrazně lišilo.

Předmět strojní součásti v praktické škole byl vyučován po odborné stránce na velmi dobré úrovni, projeví se však dílčí nedostatky v oblasti speciálně pedagogické.

Celkově lze konstatovat velmi rozdílnou úroveň vyučovacího procesu u jednotlivých vyučujících. Tento stav koresponduje s pedagogickou a odbornou způsobilostí jednotlivých učitelů i s délkou jejich praxe v daném typu školského zařízení.

Úroveň znalostí žáků v českém jazyce vykazuje velké nedostatky v gramatice. Dle dokumentace je evidováno 13 dyslektických žáků.

Znalosti z matematiky jsou lepší, i když si žáci ZvŠ často pomáhají počítáním na prstech. Kolektivně zvládali pamětní sčítání i odčítání v oboru do sta. Problémy se vyskytovaly u písemného sčítání a odčítání v oboru do tisíce.

Vzdělávání je na spíše nadprůměrné úrovni.

4.3.2 Hodnocení školského zařízení z hlediska úrovně mimoškolní výchovné práce

Výchovná a resocializační činnost vychází z výsledků diagnostiky svěřenců. Zlepšila se situace v oblasti jednotných reedukačních postupů, zejména mezi učiteli a vychovateli.

Mimoškolní výchovná a resocializační práce dostatečně využívá skutečnosti, že je ústav koedukovaný. Dílčí cíle jsou orientovány na změny v hierarchii hodnot svěřenců, využíváno je zejména režimových prvků, pracovní výchovy a sportovních činností. Velmi se v tomto směru osvědčuje využívání lesního srubového tábora.

Týdenní programy výchovné práce jsou dostatečně pestré, zastoupení jednotlivých druhů činností je vyvážené. Vychovatelé usilují o rozvoj morálně volných vlastností svěřenců, o změny v jejich postojích, o rozvoj jejich vědomostí, dovedností a návyků. Cílem je přiblížit se v konečné fázi reedukace a resocializace v maximální míře „Profilu absolventa DVÚ“.

Úroveň činnosti jednotlivých vychovatelů je často limitována nejen jejich odbornou a pedagogickou způsobilostí, ale i osobnostními předpoklady pro daný typ práce. Celkově lze konstatovat pozitivní posun.

Problematika útěků je vedoucími pracovníky sledována a analyzována. Svěřencům vráceným z útěku je ze strany vychovatelů věnována zvýšená pozornost, zejména komunikační.

Mimoškolní výchovná a resocializační práce je spíše nadprůměrná.

4.3.3 Hodnocení školského zařízení z hlediska kvality speciálních činností

Obě sociální pracovnice plní své úkoly velmi dobře. Mimořádnou pozornost věnují dluhům na ošetřovném, přesto celková částka činí ke konci října 340 018 Kč.

Velmi příznivé je, že sociální pracovnice navázaly a udržují velmi dobré pracovní vztahy s jednotlivými OPD OÚ.

Zásluhou jedné ze sociálních pracovnic byl zřízen vynikající ústavní archiv.

Etoped je ve funkci teprve 2,5 měsíce. Přesto se mu podařilo navázat pozitivní vztah se svěřenci a získat si jejich důvěru. Úzce spolupracuje s vedoucí vychovatelkou a se zástupcem ředitele. Velmi cenné je, že jedním z výstupů jeho činnosti jsou i doporučení ostatním pracovníkům, jak jednat s jednotlivými svěřenci.

Speciální činnosti jsou v ústavu zabezpečeny na nadprůměrné úrovni.

Výchovně vzdělávací a resocializační proces probíhá na spíše nadprůměrné úrovni.

4.4 Hodnocení školského zařízení z hlediska znalosti a využívání důležitých informací jako předpokladu pro dyadickou i skupinovou psychoterapii, reedukaci a resocializaci

Všichni pedagogičtí pracovníci jsou povinni seznámit se se spisy svěřenců. Tento fakt stvrzují svým podpisem v každém spisu. Na základě poznatků ze spisu a na základě konzultace s etopedem a sociální pracovnicí vypracovávají učitelé a vychovatelé individuální reedukační a resocializační plány.

V průběhu inspekce bylo ověřeno, že pedagogičtí pracovníci i sociální pracovnice důležité údaje z osobních spisů svěřenců znají.

Dyadická ani skupinová psychoterapie není aplikována, protože se prozatím nepodařilo zajistit odborníka na tuto činnost.

Pedagogičtí pracovníci znají a dokáží využívat informací z osobních spisů svěřenců spíše nadprůměrně.

4.5 Hodnocení školského zařízení z hlediska úrovně výsledků resocializace

K pozitivnímu posunu došlo v množství projevů hostilních postojů svěřenců vůči zařízení DVÚ. Četnost úmyslného ničení a poškozování ústavního majetku se podstatně snížila. Po provedené rekonstrukci většiny objektů se značně zvýšil význam výchovy prostředím.

Útěkavost z ústavu se oproti minulým létům výrazně snížila, přesto činila v době konání inspekce přes 15 % z evidenčního stavu svěřenců.

Katamnestické sledování není prováděno systematicky. Vedení ústavu rozesílá jednotlivým OPD OÚ dotazník, který slouží k zajištění částečné zpětné vazby pracovníkům ústavu. Na základě těchto dílčích informací se úspěšnost resocializačního procesu pohybuje kolem 10 %. Úspěšnost je v některých případech snižována i postupy soudů, které ruší ústavní výchovu, aniž by vzaly v úvahu stanovisko ústavu, že resocializace není ukončena.

Výsledky resocializace jsou průměrné.

4.6 Hodnocení školského zařízení z hlediska uplatňování speciálně pedagogických reedukačních, resocializačních a rehabilitačních postupů

V práci pedagogických pracovníků převažuje individuální přístup ke svěřencům. Zaměstnanci ústavu se snaží konfliktům se svěřenci a mezi svěřenci předcházet, konfliktní situace řeší hned v jejich zárodku. V činnosti pedagogických pracovníků bez odborné a pedagogické způsobilosti se příznivě projevuje absolvování kursu speciálně pedagogického minima a možnost konzultací s výchovným poradcem a etopedem.

Uplatňování speciálně pedagogických postupů je na průměrné úrovni.

4.7 Dočasné vylučování z kolektivu dle § 17 odst. 2, písmeno f) vyhlášky MŠ ČSR č. 64/1981 Sb.

Nepoužívá se.

4.8 Záchytné pracoviště

Není zřízeno.

4.9 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost školského zařízení

V rámci obce a okolí pořádá ústav turnaje v nohejbalu, v plážové odbíjené a v plavání. Svěřenci se účastní i olympiád, turnajů a soutěží pořádaných jinými ústavu.

Reprezentace ústavu vytváří u svěřenců smysl pro odpovědnost a posiluje nově vytvářené morálně volní vlastnosti.

Vedení ústavu umožňuje praxe a stáže studentům sociálně právní školy, učitelům studujícím dálkově speciální pedagogiku apod.

Další aktivity ústavu jsou spíše nadprůměrné.

4.10 Hodnocení činnosti součástí školského zařízení

Školské zařízení dále sdružuje školní jídelnu s kapacitou 105 jídel. Po rekonstrukci se zde zlepšily materiální podmínky, problémem zůstává kvalifikovanost personálu. Přesto lze provoz jídelny označit jako bezproblémový.

Školní jídelna pracuje na nadprůměrné úrovni.

5 ZÁVĚR

5.1 Závěry inspekce

Výchovně vzdělávací program i resocializační systém vyhovují provozu ústavu, jsou spíše nadprůměrné. Systém nemohl být prozatím doplněn komunitními prvky, neboť se nepodařilo zajistit kvalifikovaného pracovníka v tomto oboru.

Stimulační úroveň systému i jeho bezpečnost pro svěřence je spíše nadprůměrná, vedení ústavu se průměrně daří i vyhovovat speciálním potřebám svěřenců.

Vedení ústavu má konkrétní plány, jak dále zkvalitnit činnost ústavu.

Do ústavu jsou přijímáni i svěřenci s ukončenou povinnou školní docházkou, což je v rozporu s § 26 zákona ČNR č. 76/1978 Sb. a v rozporu s § 4 odst. 1 vyhlášky MŠ ČR č. 64/1981 Sb.

Odborné a pedagogické řízení je průměrné, značným problémem je personální struktura (odborná a pedagogická způsobilost). I když se vedení ústavu snaží tento nedostatek eliminovat interními formami dalšího vzdělávání, při motivaci ke studiu pracovníků není úspěšné.

Kontrolní a informační systém funguje spíše nadprůměrně, dokumentace ústavu je vedena na nadprůměrné úrovni.

Ústavu se daří spíše nadprůměrně spolupracovat s dalšími zainteresovanými orgány.

Efektivnost využívání finančních prostředků je průměrná, materiální podmínky se po provedené rekonstrukci výrazně zlepšily a jsou nyní nadprůměrné. To se týká i psychohygienických podmínek.

Výchovně vzdělávací a resocializační proces probíhá na spíše nadprůměrné úrovni, na stejné kvalitativní úrovni jsou při něm využívány důležité informace z osobních spisů svěřenců. Speciálně pedagogické postupy jsou uplatňovány průměrně, průměrné jsou i výsledky resocializace.

Dočasné vylučování z kolektivu dle § 17 odst. 2, písmeno f) vyhlášky MŠ ČR č. 64/1981 Sb. není používáno. Zřízeno není ani záchytné pracoviště.

Další aktivity významně ovlivňující činnost ústavu jsou spíše nadprůměrné.

Školní jídelna plní svou funkci nadprůměrně.

5.2 Doporučení inspekce k další činnosti školského zařízení

1. Doladit systém kontroly a volnosti v současném režimovém systému.
2. Po získání odborníka propojit stávající resocializační systém s terapeutickou komunitou.
3. Zkvalitnit personální strukturu ústavu.
4. Uzavřít jednání se starostou obce a se zřizovatelem o budově „staré školy“ a dle finančních možností zahájit její rekonstrukci.

5.3 Datum vyhotovení zprávy a podpisy členů inspekčního týmu

razítko
ano

Podpisy inspektorů: vedoucí týmu: PaedDr. Pavel Bártík v. r.
 členové týmu: Mgr. Miloslava Paclíková v. r.

V Ústí nad Labem dne 15. 12. 1998

5.4 Datum a podpis ředitele kontrolovaného školského zařízení stvrzující převzetí zprávy

Inspekční zprávu jsem převzal dne 6. 1. 1999.

Razítko -ano

Podpis ředitele: PhDr. Josef Kamenský v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

5.5 Další adresáti zprávy

Na vědomí

Adresát	Datum předání/odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	12. 1. 1999	066 27/99-4020
Školský úřad:	12. 1. 1999	066 28/99-4020

5.6 Připomínky ředitele školského zařízení

Datum	Čj. ČŠI	Text
-	-	-